

TÜRKİYE'DE SAKSAFON ALANINDA YAZILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF GRADUATE THESES WRITTEN IN THE FIELD OF SAXOPHONE IN TURKEY

Tamer KIVILCIM* Sibel ÇELİK**

Geliş Tarihi: 31.03.2023

Kabul Tarihi: 10.05.2023

(Received)

(Accepted)

Öz: Bu araştırmada Türkiye’de saksafon alanında yazılan lisansüstü tezlerin farklı kriterlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Doküman analizi kullanılarak yapılan çalışmada, verilerin toplanması amacıyla yapılan literatür taraması sonucunda Yükseköğretim Kurumu Tez Merkezinden (YÖK) saksafon alanında yazılmış 10 adet teze ulaşılmıştır. Araştırmanın konusu doğrultusunda kaynaklar incelenerek kriterler belirlenmiş olup belirlenen kategoriler tür, cinsiyet, üniversite, enstitü, yayın yılı, veri toplama aracı, çalışma alanı ve çalışma grubu olarak 8 başlık altında toplanmıştır. Bu araştırmada örnekleme yöntemine başvurulmadan doğrudan evrenin tümüne ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırma verilerinin çözümlenmesi için frekans ve betimsel analiz kullanılmıştır. Ele alınan tezlerin frekans ve yüzde hesaplamaları yapılarak veriler tablo haline dönüştürülmüş ve sonrasında yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda; “Saksafon“ alanında yazılmış lisansüstü tezlerin türü bakımından en fazla yüksek lisans tezleri olduğu, cinsiyete göre ise tezlerin sadece erkek araştırmacılar tarafından yazıldığı, en çok tezin Gazi Üniversitesi’nde yapıldığı ve çalışmaların en çok eğitim bilimleri enstitüsünde yürütüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca alanda yapılan ilk tezin 1997 yılında yayımlandığı ve senelere göre dağılımına bakıldığında ise 2019 yılında önemli bir artış olduğu görülmüştür. Alandaki çalışmalarda en fazla kullanılan veri toplama aracının görüşme olduğu, çalışma alanında ise en fazla program incelemesi çalışılmış olup çalışma grubu olarak ise en çok öğrencilerle araştırmalar yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Saksafon, Doküman İncelemesi, Saksafon Eğitimi, Lisansüstü Tezler.

Abstract: In this study, it is aimed to investigate written saxophone theses in Turkey by different criteria. It has been reached out for the purpose of collect data 10 postgraduate theses by using documents analysis in the Council of Higher Education Thesis Center. In line with the subject of the research, the criteria were established by examining the sources, and the defined categories were collected under 8 headings such as type, gender, university, institute, publication year, data collection tool, study area and study group. Without being

* Doktora Öğrencisi, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, tamer.kivilcim@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-4318-6904.

* Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuarı, sibelcelik@mail.ru
ORCID: 0000-0002-8177-9946.

appealed method of sampling, directly it is aimed to whole the universe. In order to sort out of data, frequency and descriptive analysis was utilized. Taken dealt with theses, which were calculated and converted into the tables and explicated. In line with the results, master theses on saxophone which were seen the most written these as type, by the gender, those theses was written only by male researchers as well as the at most carried out of theses being at Gazi University. On the other hand, once looking at by the distribution by the years, first written thesis on saxophone has determined in 1997, afterwards, increased in 2019. Have been come out that as data tool which was used the most in this field were interview, moreover as study field syllabus analyzing, as study group which carried out via students.

Keywords: Saxophone, Document Analysis, Saxophone Training, Postgraduate Theses.

1. GİRİŞ

Müzik icrasında çalgı kullanımının tarihsel sürecine bakıldığında oldukça eski olduğu bilinmektedir. İlk çağlardan bu yana kullanılan çalgılar zaman içinde pek çok değişikliğe uğramış olup günümüzde kullanılan pek çok çalgı vardır. Bu çalgılardan biri de, tahta üflemeli ailesine dâhil olan saksafondur.¹

Desfontenelles adlı bir saatçinin ilk örneğini 1807 yılında ağaç çalgı olarak tasarladığı bilinen² saksafon, 1840'lı yıllarda Paris'te yaşayan Belçika'lı klarnetçi ve enstrüman yapımcısı Adolphe Sax tarafından bilinen haliyle tasarlanmıştır.³ Sax'ın sesi manasına gelen saksafon, diğer müzik aletlerine göre müzik tarihi açısından daha yeni bir çalgı olup⁴, pirinç madeninden yapılmış olmasına rağmen tahta nefesliler arasında yer alır.⁵ Adolphe Sax saksafonun patentini 1846'da almıştır. Rossini, Berlioz ve Donizetti gibi besteciler bu enstrümanı orkestraya eklenen bir ses olarak övmüşlerdir.⁶ Saksafon; telli enstrümanların esnekliğini, üflemelilerin gücünü ve rengini birleştirmiştir.⁷ 1850'lerden itibaren Adolphe Sax, saksafonun

¹ Abdullah Önlü & AYTEKİN ALBUZ, "Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Saksafon Öğretim Programı Tasarısı ve Değerlendirilmesi", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19:3, 2015, s. 109-136.

² Vural Sözer, *Müzik Terimleri Sözlüğü*, 4.Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul 2021, s. 207.

³ Volkan Adil İldinç, "Methode Complete Pour Tous Les Saxophones-H. Klose Metodunun Teknik Becerileri Kazandırma Açısından İncelenmesi", (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2015), s. 3.

⁴ Ali Erol, "Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Saksafon Eğitimine Yönelik Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri (Ankara İl Örneği)", (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2019), s. 13.

⁵ Emel Çelebioğlu, *Müzik Kuramı*, 1. Baskı, Bizim Kitaplar Yayınevi, 2008, s. 136.

⁶ Lon Kochnitzky, *Adolphe Sax & His Saxophone*, Belgian Government Information Center, New York 1949, s. 18.

⁷ Arthur Edward Johnstone, *Instruments of the Modern Symphony Orchestra*, Carl Fischer, Inc., New York 1917, s. 36.

popülaritesini yavaş yavaş tüm dünyaya yaymaya başlamıştır.⁸ 1867’de ise saksafon birkaç Avrupa kıtasında askeri birlikler tarafından kabul edilerek kullanılmaya başlanmıştır.⁹

Günümüzde birçok ülkede saksafon eğitimi görülmektedir. Tarihsel süreçte; Kanada’da bulunan 1958’de Britanya Kolumbiyası Üniversitesi, Amerikalı müzikolog G. Welton Marquis’ten bir müzik bölümü kurmasını istemiş ve 1960’da müzik bölümü lisans düzeyinde kurulmuştur. İlk kez 1967’de saksafon üzerine uzmanlaşmak isteyen öğrencilere saksafon eğitimi verilmeye başlanmıştır.¹⁰

İspanya’da yapılan bir araştırmada, saksafonun resmi öğretimi hakkında mesleki konservatuvarlarda çalışan öğretim elemanlarının görüşlerini keşfetmek amacıyla görüşme tekniğiyle bir araştırma yürütülmüştür. Repertuvar, teknik, öğretme-öğrenme süreci, öğrenme çıktıları, materyal kaynaklar ve eğitim politikalarından oluşan analizler bağlamında bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar; eğitim politikalarının gelişimi için temel bir destek olduğu, İspanya’da saksafon eğitiminin müfredatın ve yöntemlerin çeşitlendirilmesinin gerekliliği, iş gücü piyasası için saksafon repertuarı ve içeriği üzerine yaratıcı bir erişim modeli tasarlanmasının gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.¹¹ Çin’de müzik eğitimi verilen kurumlarda yapılan bir araştırmadan elde edilen verilere göre; Çin’deki saksafon icracılarının performans sanatının gelişmesinde pedagojik açıdan etkili olabilmesi için, caz çalma teknikleri ve Çin halk müziği geleneğinin unsurları ile izlenen tekniklerin etkili olduğu belirlenmiştir. Modern Çin müzik pedagojisinde, halk müziği unsurlarını çalmayı öğretmeye dâhil etmenin etkililiği saksafon eğitiminde ortaya çıkmış ve bulgulanmıştır.¹² Çin müzik üniversitelerinde, saksafon icracılarına öğretmek için üç tür eğitim uygulaması bulunmaktadır. Bunlar bireysel eğitim, küçük gruplar halinde eğitim ve büyük gruplar halinde eğitim şeklindedir. Büyük gruplarda saksafon icracılarını yetiştirmek üzere yapılan eğitimi vermenin temel ilkeleri, temel saksafon konusunda az da olsa eksiği olan öğrencileri aynı anda sınıfta

⁸ Joseph McNeill Murphy, “Early Saxophone Instruction in American Educational Institutions”, (Doktora Tezi, Northwestern University, 1994), s. 4.

⁹ Frederick Hemke, “The Early History of the Saxophone”, (Doktora Tezi, University of Wisconsin, 1975), s. 235.

¹⁰ Robert Dale McIntosh, *History of Music in British Columbia 1850-1950*, Victoria, Sono Nis Press, 1989, s. 184; Abbink Eric, “Saxophone Education and Performance in British Columbia: Early History and Current Practices”, (Doktora Tezi, University of British Columbia, 2011), s. 40.

¹¹ Oscar Estevez-Garcia, Felipe Gertrudix-Barrio, Juan Zagalas, “La Enseñanza del Saxofón en los Conservatorios Profesionales de Música de España un Estudio Desde la Percepción del Docente”, *Educatio Siglo XXI*, 40:2, 2022, s. 169-192.

¹² Zhou Zhipeng, “Evaluation of Pedagogical Methods of Teaching the Saxophone in China”, *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, 13:2, 2022, s. 122-129.

çalışmaya odaklamaktır. Genellikle, büyük bir grup 10 ila 14 kişiden oluşur. Çinli profesyonel saksafon eğitim grubu tarafından yürütülen öğretim etkinliklerine göre, öğrencilerin yarısından fazlası küçük gruplarda ve yaklaşık %40'ı ise büyük gruplarda pratik yapmaktadır.¹³

Günümüzde modern bandolar, toplumların kültürlerini yansıtmaktadır. Bir askeri bandonun seviyesi, o ülkenin gelişmişlik seviyesi ile doğru orantılıdır ve kültürün de devamlılığını sağlaması açısından müzik kültürüne yön vermektedir.¹⁴ Ülkemizde Cumhuriyet dönemi ile modern tarzda oluşturulan askeri bandoların kuruluşunda yer alan nefesli bir çalgı olarak saksafon önemli yer tutmuştur.¹⁵ Ülkemizde saksafonun kullanımını askeri bandolarda sıklıkla görmekteyiz. Türkiye’de Bando Okulları Komutanlığı’nın dışında, 2000’li senelerin başına kadar bu alanda eğitim veren başka bir kurum bulunmaması nedeniyle, -bandolardaki icracılarının dışında- oldukça az denebilecek sayıda saksafon icracısı olduğu görülmektedir.¹⁶

Bando Okulları Komutanlığı’nın adı, 9 Kasım 2016 tarihinden bu yana 4752 sayılı kanunda yapılan değişikliğe istinaden Milli Savunma Üniversitesi bünyesine bağlı olacak şekilde Bando Astsubay Meslek Yüksek Okulu olarak değişmiştir.¹⁷ Burada Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Programı içerisinde saksafon eğitimi; soprano, alto, tenor ve bariton saksafon olarak ayrı ayrı bulunmakta ve bu şekilde eğitim verilmektedir.¹⁸ İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalına bağlı, Saksafon Sanat Dalında uygulanmakta olan klasik saksafon programı, ülkemizde şu anda lisans seviyesindeki en kapsamlı saksafon öğretim programıdır. Bakıldığında, bu programın dışında başka bir okulda tam olarak bir saksafon ders programı bulunmadığı görülmekle beraber; Hacettepe

¹³ Emily Good-Perkins, “Culturally Sustaining Music Education and Epistemic Travel”, *Philosophy of Music Education Review*, 29:1, 2021, s. 47-66.

¹⁴ Serkan Demirel, “Askeri Motivasyonda Müziğin Önemi”, *EKEV Akademi Dergisi*, 0:89, 2022, s. 305.

¹⁵ Çağlar Çalışkan, “Başlangıç Düzeyi Klasik Saksafon İcrasında Ses Üretim Konsepti ve Ekspresif Çalma Teknikleri”, (Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2017), s. 46.

¹⁶ Mustafa Soygüden, “Saksafon ve İcrasının İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017), s. 76.

¹⁷ “Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesi Hakkında Kanun”, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161124-3..htm>, (1.4.2023).

¹⁸ “Program hakkında genel bilgi”, https://www.kkk.tsk.tr/Okullar/BAMYO/myo/erasmus/Prgm_Drs_%C4%B0cerik/Uf_Vur_Clg_TUR.html, (1.4.2023).

Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Caz Anasanat Dalı lisans programında alan dersi olarak ortak bir programla saksafon dersleri yürütülmektedir fakat bunu saksafona özgü bir öğretim programı olarak ifade edemeyiz.¹⁹ Konservatuvarlar dışında müzik öğretmenliği lisans programları içinde de bu durum maalesef değişmemektedir.

Birçok enstrüman türünün, bireysel çalgı dersi adı altında müzik öğretmenliği lisans programlarında eğitimi verilmektedir. Bu çalgıların başında gitar, yan flüt, keman, viyola, bağlama, ud vb. çalgılar gelmektedir. Ülkemizde uygulanan müzik öğretmenliği programı içeriğinde saksafon çalgısına özgü bir öğretim programı bulunmamaktadır.²⁰ Senfoni orkestralarında ve operalarda da saksafon yer almamaktadır. Fakat çalınacak eserde saksafon partisi bulunuyorsa saksafon sanatçısı takviye olarak eseri seslendirilmektedir.²¹

Literatür araştırmalarına yönelik yapılan tarama çalışmaları, ülkemizde her geçen gün artarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda birçok alanda, makale, tez vb. araştırmaların sınıflandırılması ve analizini kapsayan çalışmalar bulunmaktadır.²² Literatüre bakıldığında ülkemizde saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezleri inceleyen bir çalışmaya rastlanmamaktadır.

Bu araştırmanın amacı saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezleri incelemek, bu tezleri niteliksel açıdan analiz etmek ve bu analizler doğrultusunda, elde edilen veriler ışığında sonuçlar ortaya koyarak alana katkıda bulunmaktır.

Belirtilen amaçlar doğrultusunda, aşağıda verilen problemlere yanıt aranmaya çalışılmıştır.

- Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin türüne göre nasıl bir dağılımı vardır?
- Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyetine göre nasıl bir dağılımı vardır?
- Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin üniversitelere göre nasıl bir dağılımı vardır?

¹⁹ Yunus Boyraz, “Müzik Okullarında Uygulanan Saksafon Dersi Program İçerikleri Hakkında Öğretim Elemanı Görüşleri”, (Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019), s. 27.

²⁰ Abdullah Önlü, “Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Saksafon Öğretim Program Tasarısı ve Değerlendirilmesi”, (Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2014), s. 3.

²¹ Ali Erol, “Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Saksafon Eğitimine Yönelik Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri (Ankara İl Örneği)”, (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2019), s. 19.

²² Zülüf Öztutgan, “Türkiye’de Gitar Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi ve Değerlendirilmesi”, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13:1, 2016, s. 684-708.

- Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin enstitülere göre nasıl bir dağılımı vardır?
- Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin yıllara göre nasıl bir dağılımı vardır?
- Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre nasıl bir dağılımı vardır?
- Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin çalışma alanlarına göre nasıl bir dağılımı vardır?
- Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre nasıl bir dağılımı vardır?

Araştırma, Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) web sayfasında bulunan ve açık erişimde olan tez arşivi sayfasından istifade edilerek yürütülmüştür. Araştırma kapsamına alınan saksafon alanında yapılmış lisansüstü tezler aşağıdaki tabloda detaylı bir şekilde verilmiştir.

Tablo 1. Saksafon Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezler

Yılı	Yazar	Üniversite	Tezin Türü	Tezin Adı
1997	Cenk ÜNAL	Gazi Üniversitesi	YL	Silahlı Kuvvetler Mızıka Astsubay Hazırlama ve Sınıf Okulunda Saksofon Eğitimi
2012	Serkan SELÇUK	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	DR	Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı Meslek Yüksekokulu'nda uygulanmakta olan saksafon programının değerlendirilmesi
2014	Abdullah ÖNLÜ	Gazi Üniversitesi	DR	Müzik öğretmenliği lisans programlarına yönelik saksafon öğretim program tasarısı ve değerlendirilmesi
2015	Volkan Adil İLDİNÇ	Gazi Üniversitesi	YL	Methode Complete Pour Tous Les Saxophones- H.Klose metodunun Teknik becerileri kazandırma açısından incelenmesi

2017	Mustafa SOYGÜDEN	Cumhuriyet Üniversitesi	YL	Saksafon ve İcrasının İncelenmesi
2017	Çağlar ÇALIŞKAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	YL	Başlangıç düzeyi klasik saksafon icrasında ses üretim konsepti ve ekspresif çalma teknikleri
2018	Nedim ULUSOY	Bahçeşehir Üniversitesi	YL	Caz doğaçlamalarında, dikey- yatay materyaller arasındaki ilişkilere örnek olarak akorlar arası geçişlerde kullanılan parti hareketleri; 1990 sonrası kuşaklara mensup tenor saksofoncuların parti hareketleri kullanımları örneğinde karşılaştırmalı bir inceleme ve analitik çerçevede bir formülasyon denemesi
2019	Yunus BOYRAZ	Kırıkkale Üniversitesi	YL	Müzik Okullarında Uygulanan Saksafon Dersi Program İçerikleri Hakkında Öğretim Elemanı Görüşleri
2019	Aykut AYAR	İstanbul Üniversitesi	YL	Henri Tomasi'nin Alto Saksafon Konçertosu'nun Analizi
2019	Ali EROL	Gazi Üniversitesi	YL	Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Saksafon Eğitimine Yönelik Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri (Ankara İli Örneği)

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Yürütülen çalışmada izlenen araştırma modeli, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizidir. Doküman analizi bir değerlendirme konusu etrafında, dokümanların araştırmacı tarafından yorumlanıp yürütülmesidir. Doküman analizi, basılı ve elektronik olan bilgisayar tabanlı ve internet üzerinden

iletilen materyallerin de dahil olduğu sistematik bir prosedür olarak, dokümanların incelenmesi ve değerlendirilmesidir. Diğer çözümlenmeli yöntemlere benzer şekilde doküman analizi de, verilerin incelenmesini gerektirir. Anlamlar ortaya çıkararak yorumlayabilmek, anlayış kazanmak ve görgül düşünce geliştirmek için yorumlanır.²³

2.2. Verilerin Analizi

Çalışmanın amaçları doğrultusunda saksafon alanına yönelik literatür taraması için YÖK'ün internet sitesindeki tez merkezinde aranacak alan bölümünden özet kısmı seçilerek anahtar kelime olarak alanda kullanılan iki farklı isimlendirilmesi ile "saksafon" ve "saksofon" alanındaki bütün tezler taranmıştır. Bu doğrultuda erişilen 10 adet tez araştırmanın verilerini oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına alınan ilgili tezler analiz edilerek incelenmiş, ardından veriler toplanmış ve oluşturulan 8 kategoride (tür, cinsiyet, üniversite, enstitü, yayın yılı, veri toplama aracı, çalışma alanı ve çalışma grubu) çözümlenmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular, tablolar ile sunularak frekans (f) ve yüzde (%) olarak yorumlanmıştır.

2.3. Araştırma Etiği

Yapılan araştırma, bilimsel yayın ilkelerine dikkat edilerek etik kurallar çerçevesinde hazırlanmıştır. Araştırma süresince istifade edilen kaynakların kullanımı ve gösteriminde bilimsel atıf kurallarına uygun hareket edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde 1997-2019 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin "Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Dokümantasyon Merkezine" kayıtlı "saksafon" ve "saksofon" anahtar kelimeleri kapsamında hazırlanan çalışmalara ilişkin bulgular yer almaktadır.

Çalışmaların türüne göre dağılımını gösteren veriler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin türleri

Lisansüstü Tez Türleri	f	%
Yüksek Lisans	8	80.0
Doktora	2	20.0
Sanatta Yeterlik	-	-
Toplam	10	100

Tablo 2 incelendiğinde saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı görülmektedir. Tablo 2'ye göre araştırmaların 8'i (%80.0) yüksek

²³ Juliet Corbin & Anselm Strauss, *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*, 3rd ed., Sage Publications Inc., 2008.

Araştırma Makalesi

lisans tezi iken, 2'si (%20.0) doktora tezidir. Sanatta yeterlik düzeyinde henüz bir çalışmanın yapılmamış olması dikkat çekicidir. En fazla çalışmanın yüksek lisans seviyesinde 8 (%80.0) tez olarak yapıldığı görülmektedir.

Çalışmaların yazarlarının cinsiyetine göre dağılımını gösteren veriler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyetine göre dağılımı

Cinsiyet	<i>f</i>	%
Erkek	10	100
Kadın	-	-
Toplam	10	100

Tablo 3'e göz atıldığında yapılan lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyetine göre dağılımı görülmektedir. Saksafon alanında yazılmış olan bütün tezlerin sadece erkek araştırmacılar tarafından yapıldığı görülmektedir. Alanda kadın araştırmacılar tarafından yapılan bir çalışmanın olmaması oldukça dikkat çekici bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışmaların üniversitelere göre dağılımını gösteren veriler Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	<i>f</i>	%
Gazi Üniversitesi	4	40.0
Bahçeşehir Üniversitesi	1	10.0
Cumhuriyet Üniversitesi	1	10.0
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	10.0
İstanbul Üniversitesi	1	10.0
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	10.0
Kırıkkale Üniversitesi	1	10.0
Toplam	10	100

Tablo 4 incelendiğinde saksafon alanında yapılan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı görülmektedir. Tablo 4'e göre araştırmaların 7 farklı üniversite bünyesinde yapıldığı, en fazla araştırmacının 4 (%40.0) tez ile Gazi Üniversitesi'nde çalışıldığı görülmekte olup kalan 6 üniversitede ise birer araştırma yapılmıştır.

Yapılan çalışmaların enstitülere göre dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı

Tezin Ait Olduğu Enstitü	<i>f</i>	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	5	50.0
Sosyal Bilimler Enstitüsü	3	30.0
Fen Bilimleri Enstitüsü	2	20.0
Toplam	10	100

Tablo 5 incelendiğinde saksafon alanında yazılan lisansüstü tezlerin, enstitülere göre dağılımı görülmektedir. Tablo 5'e göre araştırmaların yarısının, 5 (%50) tez ile eğitim bilimleri enstitüsü bünyesinde çalışıldığı görülmektedir. Sosyal bilimler enstitüsünde 3 (%30.0) tez ve fen bilimleri enstitüsünde ise 2 (%20.0) tez çalışması yapılmıştır.

Yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

Yıllara Göre Dağılımı	<i>f</i>	%
1997	1	10.0
2012	1	10.0
2014	1	10.0
2015	1	10.0
2017	2	20.0
2018	1	10.0
2019	3	30.0
Toplam	10	100

Tablo 6 incelendiğinde, çalışmaların yıllara göre dağılımı görülmektedir. Alanda çalışılmış ilk tezin 1997 yılında yazıldığı ve en çok tezin ise 2019 yılında (%30.0) yazıldığı görülmektedir.

Yapılan çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Aracı	<i>f</i>	%
Görüşme	6	40.0
Doküman analizi	4	26.7
Gözlem	3	20.0
Kaynak tarama	1	6.7
Kişisel bilgi formu	1	6.7
Toplam	15	100

Tablo 7 incelendiğinde saksafon alanında yazılan lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre veri dağılımı görülmektedir. İncelenen 10 tezde toplamda 15 adet ve 5 farklı veri toplama aracının kullanıldığı görülmekte olup en yoğun tercih edilen veri toplama araçlarının görüşme (%40.0) ve doküman analizi (%26.7) olduğu görülmektedir. En az kullanılan veri toplama araçları ise kaynak tarama (%6.7) ve kişisel bilgi formu (%6.7) olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 8. Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin çalışma alanlarına göre dağılımı

Çalışma Alanı	<i>f</i>	%
Program inceleme	3	30.0
İcra incelemesi	2	20.0
Eğitim incelemesi	1	10.0
Eser analizi	1	10.0
İcra teknikleri	1	10.0
Metot inceleme	1	10.0
Program tasarımı	1	10.0
Toplam	10	100

Tablo 8 incelendiğinde saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin çalışma alanlarına göre dağılımı görülmektedir. Araştırma kapsamında bulunan 10 tezin 7 farklı çalışma alanında yazılmış olduğu görülmekte olup en çok tercih edilen çalışma alanı 3 tez ile (%30.0) program inceleme alanı olduğu görülmektedir. Program inceleme konu alanını, 2 tez ile (%20.0) icra incelemesi takip etmektedir. Ayrıca

eğitim incelemesi, eser analizi, icra teknikleri, metot inceleme ve program tasarımı konularını içeren çalışmalar da yapılmıştır.

Yapılan lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımları

Çalışma Grubu	<i>f</i>	%
Öğrenci	4	40.0
Öğretim elemanı	3	30.0
Eğitimci	1	10.0
İcracı	1	10.0
Öğretmen	1	10.0
Toplam	10	100

Tablo 9 incelendiğinde saksafon alanında yazılmış lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımları görülmektedir. İncelenen 10 tezde toplamda 5 farklı türde çalışma grubuyla çalışıldığı görülmekte olup; en fazla çalışmanın 4 tez (%40.0) ile öğrencilerle yapıldığı dikkat çekmektedir. Bunu takiben 3 (%30.0) tez çalışması ile ğretim elemanlarının izlediği görülmektedir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Yapılan bu çalışmada, saksafon alanında yazılmış 10 adet lisansüstü tez incelenmiştir. Yapılan bu tezlerin 2’si (%20.0) doktora, 8’i (%80.0) yüksek lisans tezidir. Sanatta yeterlik düzeyinde ise henüz bir çalışma yapılmamıştır. Saksafon enstrümanının diğer enstrümanlara göre kısıtlı icra alanlarında kullanılması ve yeterli alan uzmanının olmamasından kaynaklı bir durumun etken olabileceği düşünülmektedir. Sonuçları destekler şekilde, stn²⁴’n üflemeli algılar üzerine lisansüstü tezlerin incelenmesine ilişkin çalışmasında da saksafon üzerine çok az sayıda çalışmanın yapıldığı belirtilmiştir. Saksafon alanında ilerleyen zamanlarda sanatta yeterlik düzeyinde de çalışmaların yapılmasının literatüre katkı sağlaması bakımından önemli olacağı düşünülmektedir.

Lisansüstü tezlerin yazarlarının cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde, alanındaki yazılmış olan bütün tezlerin sadece erkek araştırmacılar tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Alanda kadın araştırmacılar tarafından henüz bir alışma

²⁴ Hamza stn, “Türkiye’de üflemeli algılar Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi”, *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, 2:1, 2020.

Araştırma Makalesi

yapılmamış olması dikkat çekicidir. Ülkemizdeki askeri bandoların yapılanmalarında kadın müzisyenlerin oldukça kısıtlı sayıda bulunmalarının, bu sonuca bir etken olabileceği düşünülmektedir.

Sonuçlara göre, lisansüstü tezlerin yapıldığı üniversitelere göre dağılımında, en çok araştırmanın 4 (%40.0) tez ile Gazi Üniversitesinde çalışıldığı tespit edilmiştir. Türkiye'nin ilk eğitim kurumlarından olması dolayısıyla; köklü ve kadim bir işleyişi, vizyon ve misyonundan kaynaklı olarak bu sonucun çıktığı düşünülebilir. Gazi Üniversitesi dışında ki 6 üniversitede ise birer araştırma yapılmıştır.

Lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı incelendiğinde, araştırmaların yarısının (%50.0) eğitim bilimleri enstitüsü bünyesinde çalışıldığı tespit edilmiştir. Sosyal bilimler enstitüsünde 3 (%30.0) tez ve fen bilimleri enstitüsünde ise 2 (%20.0) tez çalışması yapılmıştır. Lisansüstü tezlerin yayınlandıkları yıllara göre dağılımı incelendiğinde, saksafon alanında çalışılmış ilk tezin 1997 yılında olduğu görülmektedir. En çok tezin ise 2019 yılında (%30.0) yazıldığı belirlenmiştir.

İncelenen 10 tezde toplamda 15 adet ve 5 farklı veri toplama aracının kullanıldığı, çoğunlukla tercih edilen ve kullanılan veri toplama araçlarının görüşme (%40.0) ve doküman analizi (%26.7) olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında bulunan 10 tezin 7 farklı çalışma alanında yazılmış olduğu, en fazla tercih edilen alanın 3 tez ile (%30.0) program inceleme alanı olduğu belirlenmiştir. Program inceleme alanını icra incelemesi (%20.0) konu alanı takip etmektedir. Ayrıca eğitim incelemesi, eser analizi, icra teknikleri, metot inceleme ve program tasarımı konularını içeren çalışmalar da yapılmıştır. İncelenen tezlerin 5 farklı çalışma grubu türüyle yürütüldüğü ve en fazla çalışmanın öğrencilerle (%40.0) yapıldığı belirlenmiştir.

Bu araştırmada; saksafon alanında yazılmış ilk tezden günümüze kadar olan tüm tezleri kapsayarak değerlendirme yapılması açısından ilgili literatür için oldukça önemlidir. Ayrıca, gelecek çalışmalara yol gösterici bir konumda olduğu düşünülmektedir. İlerleyen yıllarda bu araştırmanın tekrar edilmesi de alandaki değişimlerin takip edilmesi adına önerilmektedir. Üflemeli çalgılar ailesinden olan saksafon üzerine yazılan tezlerin sayıca çok az çalışıldığı görülmüştür. Sonuç olarak öğrencilerin bu alana ilişkin çalışmalar yapmalarını desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

ABBINK, Eric, *Saxophone Education and Performance in British Columbia: Early History and Current Practices*, (Doktora Tezi, University of British Columbia, 2011).

BOYRAZ, Yunus, “Müzik Okullarında Uygulanan Saksafon Dersi Program İçerikleri Hakkında Öğretim Elemanı Görüşleri”, (Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019).

CORBIN, Juliet & Anselm Strauss, *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*, 3rd ed., Thousand Oaks, CA: Sage, 2008.

ÇALIŞKAN, Çağlar, “Başlangıç Düzeyi Klasik Saksafon İcrasında Ses Üretim Konsepti ve Ekspresif Çalma Teknikleri”, (Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2017).

ÇELEBİOĞLU, Emel, *Müzik Kuramı*, 1. Baskı. Bizim Kitaplar Yayınevi, İstanbul 2008.

DEMİREL, Serkan, “Askeri Motivasyonda Müziğin Önemi”, *EKEV Akademi Dergisi*, 0:89, 2022.

EROL, Ali, “Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Saksafon Eğitime Yönelik Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri (Ankara İl Örneği)”, (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2019).

ESTEVEZ-GARCIA, Oscar, Gertrudix-Barrio Felipe, Zagalas Juan, “La enseñanza del Saxofón en los Conservatorios Profesionales de Música de España un Estudio Desde la Percepción del Docente”, *Educatio Siglo XXI*, 40:2, 2022.

GOOD-PERKINS, Emily, “Culturally Sustaining Music Education and Epistemic Travel”, *Philosophy of Music Education Review*, 29:1, 2021, s. 47-66.

HEMKE, Frederick, “The early history of the saxophone”, (Doktora Tezi, University of Wisconsin, 1975).

İLDİNÇ, Volkan Adil, “Methode Complete Pour Tous Les Saxophones-H. Klose Metodunun Teknik Becerileri Kazandırma Açısından İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2015).

JOHNSTONE, Arthur Edward, *Instruments of the Modern Symphony Orchestra*, Carl Fischer, Inc, New York 1917.

KOCHNITZKY, Lon, *Adolphe Sax & His Saxophone*, NY: Belgian Government Information Center, New York 1949.

MCINTOSH, Robert Dale, *History of Music in British Columbia 1850-1950, 1989*, Sono Nis Press, Victoria, 1989.

MURPHY, Joseph McNeill, “Early Saxophone Instruction in American Educational Institution”, (Doktora Tezi, Northwestern University, 1994).

Araştırma Makalesi

ÖNLÜ, Abdullah & ALBUZ, Aytakin, “Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Saksafon Öğretim Programı Tasarısı ve Değerlendirilmesi”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19:3, 2015.

ÖNLÜ, Abdullah, “Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Yönelik Saksafon Öğretim Programı Tasarısı ve Değerlendirilmesi”, (Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2014).

ÖZTUTGAN, Züluf, “Türkiye’de Gitar Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi ve Değerlendirilmesi”, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13:1, 2016.

SÖZER, Vural, *Müzik Terimleri Sözlüğü*, 4. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul 2021.

SOYGÜDEN, Mustafa, “Saksafon ve İcrasının İncelenmesi”, (Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017).

ÜSTÜN, Hamza, “Türkiye’de Üflemeli Çalgılar Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi”, *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, 2:1, 2020.

ZHIPENG, Zhou, “Evaluation of Pedagogical Methods of Teaching the Saxophone in China” *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, 13:2, 2022.

İnternet Tabanlı Kaynaklar

“Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesi Hakkında Kanun”, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161124-3..htm>, (1.4.2023).

“Program Hakkında Genel Bilgi”, https://www.kkk.tsk.tr/Okullar/BAMYO/myo/erasmus/Prgm_Drs_%C4%B0cerik/Uf_Vur_Clg_TUR.html, (1.4.2023).

